

[Kirkeministeren.]

af 18. maj 1937 om folkeskolen, således som den er ændret ved lov nr. 96 af 15. marts 1946 og lov nr. 194 af 4. juni 1947.

Ved folkeskoleloven af 1937 lovfæstedes som bekendt en betydningsfuld reform af den danske folkeskole. Loven trådte i kraft den 1. april 1938, men en række af lovens bestemmelser kunne ikke sættes i kraft allerede fra dette tidspunkt, idet deres gennemførelse for mange kommuners vedkommende ville forudsætte omfattende byggearbejder, som umuligt kunne gennemføres inden 1. april 1938. En række af lovens betydningsfulde bestemmelser kunne således først kræves gennemført inden 1. april 1948 eller 10 år efter lovens ikrafttræden. Dette gælder bestemmelserne i lovens §§ 2 og 3 om folkeskolens ordning og bestemmelserne i lovens §§ 16—22 om undervisningens ordning og omfang i den købstadordnede og den landsbyordnede skole, hvorved der bl. a. stilles krav om undervisning i sløjd og kvindelig husgerning, som nødvendiggør opførelse af sløjd- og skolekøkkelokaler, og om et så stort årligt antal undervisningstimer, at f. eks. de tidligere så almindelige skoleformer: den 2-klassedelte enelærerskole og den 4-klassedelte skole med 2 lærerkræfter ikke kan fyldestgøre lovens krav, og at en udvidelse af antallet af klasselokaler er nødvendig. For andre af lovens bestemmelser, som direkte krævede byggearbejder udført, var fastsat særlige gennemførelsesfrister.

Om alle disse frister kom det jo imidlertid til at gælde, at krigen kom dem i forkøbet, og det blev nødvendigt at udskyde dem. Ved lov af 31. oktober 1940 blev undervisningsministeren bemyndiget til at udskyde de 2 førstnævnte tidsfrister 1. april 1940 og 1. april 1943 til senest 1. april 1948, og ved lov af 15. marts 1946 blev alle 3 tidsfrister udskudt fra 1. april 1948 til 1. april 1950.

Stillingen er altså den efter den gældende lov, at fristerne for folkeskolelovens fuldstændige gennemførelse udløber den 1. april i år. Hvorledes ligger det da med den faktiske gennemførelse af de byggearbejder, som er en forudsætning for folkeskolelovens fuldstændige gennemførelse? Ja, forholdet er det, at kun en mindre del af de nødvendige byggearbejder er gennemført. Krig, byggestop og materialemangel efter krigen er naturligvis hovedårsagerne hertil. Men dertil kommer, at det materiale, som i de seneste år har kunnet stilles til rådighed for skolebyggeriet, på grund af den stærke

stigning i børnetallet aldeles overvejende har måttet anvendes til byggeri til afhjælpning af den heraf følgende pladsmangel i skolerne og ikke har kunnet anvendes til byggeri til fyldestgørelse af folkeskolelovens krav.

I bemærkningerne til lovforslaget er der gjort nærmere rede for stillingen med hensyn til byggeriet til gennemførelse af folkeskolelovens krav. En foretagen undersøgelse viser, at der mangler ca. 3 500 klasselokaler, ca. 1 650 gymnastiksale, ca. 1 200 sløjdlokaler og ca. 1 200 skolekøkkener. Udgifterne — kommunernes og statens — til gennemførelse af det manglende skolebyggeri til folkeskolelovens gennemførelse anslås på grundlag af den nævnte undersøgelse at ville udgøre ca. 400 mill. kr.

Man vil imidlertid ikke i de kommende år kunne koncentrere skolebyggeriet udelukkende om gennemførelse af folkeskolelovens krav. Den fortsatte betydelige stigning i børnetallet, som der er redegjort nærmere for i bemærkningerne, vil nødvendiggøre et byggeri til afhjælpning af pladsmanglen i skolerne — overvejende i byerne —, som må antages at ville medføre en udgift på ca. 200 mill. kr. I alt må der altså i de kommende år påregnes en udgift til skolebyggeri på ikke mindre end ca. 600 mill. kr. dels til gennemførelse af folkeskolelovens krav, dels til afhjælpning af pladsmanglen som følge af elevtallets stigning.

Under disse omstændigheder må man fra undervisningsministeriets side efter forhandlinger med arbejds- og boligministeriet anse det for udelukket, at skolebyggeriet til gennemførelse af folkeskolelovens krav kan fuldføres til noget tidligere tidspunkt end 1. april 1958, og tidsfristerne for folkeskolelovens fuldstændige gennemførelse er derfor i lovforslaget foreslået udskudt til dette tidspunkt.

Da man må tillægge det stor betydning, at den således nødvendiggjorte lange udskydelse af tidsfristerne ikke medfører, at spørgsmålet om opfyldelse af folkeskolelovens krav af nogle kommuner betragtes som uaktuelt, har man ved den i lovforslaget optagne ændrede affattelse af folkeskolelovens § 63, stk. 6, foreslået, at det gøres til en betingelse for det i loven hjemlede statstilskud til boligbyggeri til opfyldelse af folkeskolelovens krav, at planer og tegninger til det pågældende byggearbejde indsendes til skoledirektionen til godkendelse inden 1. april 1953 — for købstadkommunernes vedkommende, at planer og tegninger godkendes endeligt af byrådet inden nævnte dato. Herved tilvejebringes også en beskæftigelses-